

INHOUD

Wie zijn we morgen	11
Wat we verdedigen	13
Stemadvies	15
Het hele verhaal	16
Toegevoegde waarde	17
Over velen verdelen	18
Alsof we burens zijn	19
Tot de aarde laat zien	21
Voor later	22
Ooggetuigen	24
We werden gebombardeerd	26
Er zou een gedicht moeten zijn	27
Het stille sterven	29
Een beschaafd gedicht	31
Wij, een meervoud	34
's Nachts word je moeder	36
Gezien	39
Als nieuw	42
Boze, zwarte man	45
Stiefouders	49

Bataljon van de vergetelheid 51

Les Sapeurs 54

Florence Price 56

Een stad zonder dichter 58

Zomer 2023 61

Op ons mooist 64

Personeelstekort 67

In tweevoud 69

Gloed 70

Zoveel meer 74

Die stad 77

De grootste strijd 78

De borstkas als klankkast 81

Wat me draagt 85

Schrijf, schrijf, schrijf! 88

Verantwoording 93

Dankwoord 95

WIE ZIJN WE MORGEN

we stellen ons graag de vraag
wie we geweest zouden zijn

zouden we in het verzet hebben gezeten
waren we abolitionist geweest
held
toezichhouder of toeschouwer
verstotene van het mens-zijn

gevangene van de tijd?

zouden we rijstzaden hebben meegesmokkeld
in rijen strak ingevlochten haar
geheime boodschappen verborgen hebben
in de vouw van onze doeken
in drumritmes en liederen
in de stille taal van ondergronds protest?

aan welke kant van de geschiedenis
zouden we ons bevinden?
zouden we ons hebben geschikt
naar wat de tijd van ons verlangde
waar de klasse ons toe dwong
waar de huid ons toe veroordeelde?

wie zouden we geweest zijn
te midden van
bloeiende plantages
onderdeks of bovendeks
driftig navigerend
over golven
over grenzen
van continenten
en waardigheid

leeg gebleven pagina's
maken ons lichamen
van onvertelde verhalen
bij gebrek aan kennis
geven we verre voorouders
een hart
of een hakbijl

maar wie zijn we nu
wie zijn we morgen
met dit verleden dat zich voor ons uitstrekt
wie zijn we achter de komma
de kleinkleinkleinkinderen van

hoe schrijven we onszelf
in dit volgende hoofdstuk
met hoeveel armen en met
welke woorden zullen we het verleden
uit de schaduw trekken
in de ogen kijken
en omhelzen?

vraagt een gedeelde geschiedenis
niet ook om het dragen van elkaars pijn
van elkaars welvaart
om de erfenis te verdelen?

WAT WE VERDEDIGEN

sterke legers worden niet slechts gebouwd
door zwaar materieel en gebeden
defensie begint bij omarmend rijm
bij zeges op velden van kunstgras
bij krantenpapier en waterverftekeningen

defensie begint
bij het afwegen van woorden
weten dat taal niet onschuldig is
dat je met drie lettergrepen
iemand's veiligheid te grabbel kunt gooien
bij weten wat we buitensluiten
wie we welkom heten
wie we tot zondebok maken

defensie begint bij kinderen
genoeg bieden om terug te kunnen veren
een stem te geven in toekomstplannen
de straat de plek te laten zijn
waar je je mag laten horen
voor je idealen

een land dat zich wapent
begint bij ontwapenende ontmoetingen
buiten het isolement van dat ene mens
in de nabijheid van vele anderen

want om een macht
tot een andere macht te verheffen
zullen we elkaar moeten treffen
niet om elkaar te vrezen
en te verdelen
maar om elke dag
weer opnieuw te beginnen

STEMADVIES

als ik zeg stem met je hart
dan bedoel ik stem met
de hele wereld in je handen
stem met een hart zo standvastig
dat het in tegenspoed geen slag mist

als ik zeg stem met je hart
dan bedoel ik stem met
de arthritis van je oma
met haar eenzame buurman
dan bedoel ik stem met je dochters
en zussen met de rechten
van de vrouwen die je leerden rekenen
de mannen die je favoriete snacks
nog vlak voor sluitingstijd
in de olie laten zakken

als ik zeg stem strategisch
dan bedoel ik stem met jezelf in gedachten
als iemands favoriete voorouder

stem met een volgende ochtend voor ogen
stem met je knokkels
op de deur van een ander
een hallo in je mond
je gezicht naar het licht

HET HELE VERHAAL

een stad verzamelt haar verhalen
vanaf de achterbank van taxi's
luistert voorbij vensters en gevels
haalt getuigenissen uit tegels
die onrust vasthouden als
de hitte van een lange zomerse dag

een stad laat zich niet opschrikken
door het kabaal van plots
massaal opvliegende duiven
haalt een bezem door de ochtend
veegt het geroezemoes op een hoop

belt aan daar waar het licht bleef branden
ziet de blik van de vader
die kijkt naar een onbeslapen bed

een stad laat de ochtend
de nacht verhelleren
laat alle stemmen klinken
en luistert ook naar hen
die niet schreeuwen

TOEGEVOEGDE WAARDE

Verhoog je de belasting op een boek dan belast je een sterrenstelsel een glorende horizon belast je een boek dan sluit je grenzen van verbeelding dan leg je rivieren droog dan barst het glas van ramen die uitzicht bieden op verre oorden belast je een boek dan gooi je de deur dicht voor denkbeeldige vriendjes voor welkome monsters beperk je tijdelijke schuilplaatsen troostrijk landschap dan hebben we straks niet genoeg werelden om in te ontsnappen dan wordt het te duur om de tijd kwijt te raken om te verdwalen en onszelf weer terug te vinden in zevenmijls-laarzen naar succes onszelf te zien in de spiegel in anderen ver ver van ons vandaan dan belast je de toegevoegde waarde van de schoonheid dan hef je belasting op de stemmen van Odysseus en Celie en Pippi en Droogstop-pel belast je een boek dan belast je onze vreugde want een boek zou geen andere belasting mogen dragen dan het gemoed van de schrijver.

OVER VELEN VERDELEN

ik hou van mensen
die weten hoe je het verdriet
van een ander even optilt
die van hun bekommernis quiches bakken
die ze zonder iets te zeggen achterlaten
op keukentafels
omdat ze weten dat verdriet vergeet te eten

die langs de weg het hoofd buigen
voor de doden
en de geliefden die zij achterlieten
die weten dat je leed kunt optellen
en over velen verdelen

ik hou van mensen die na jaren nog luisteren
die begrijpen dat er voor sommigen altijd
een sluier over de dag ligt
die andermans doden levend houden in speeches
gedichten, odes, brieven en liedjes
die de namen blijven herhalen
en weten dat de nacht het zwaarst is
en hun telefoon aanlaten

ik hou van mensen
die bankjes plaatsen
voor de mensen die op het punt staan door te buigen
onder het gewicht van gemis